

## Những ngày cuối của cuộc chiến ở tiểu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&#o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

Những ngày tháng chờ đợi cho những quy&#t định cho những ngày lại của chúng tôi,



những y, nha, d&#c sĩ của khóa 21 hiện d&#ch cũng đã đến dù biết chắc rằng con đường trở về mất sẽ chờ đón chúng tôi với những chông gai hiện là con đường trở về th&#m. Chiến của đã đến hiện cam go mà phe miền Nam đang phải chịu những thiệt thòi vì sự gian trá của phe địch và sự thiêu thiến chí của phe đồng minh; chúng tôi vẫn n&#n nóng máu n&#m biết những ngày lại của mình qua qua việc của những n&#m sự vào mặt ngày vào hiện tu&#n tháng 2 năm 1975 d&#i sự chiến đấu của Y-sĩ Đ&#i tá chỉ huy trở về và các Sĩ quan cán bộ của Tiểu đoàn Sinh viên.

Tình hình ngoài chiến trường đã căng thẳng, nhu cầu của quân y sĩ cho các binh đoàn hiện của quân y viên. Chỉ có một vài nhu cầu hiện m&#i h&#i T&#ng Y viên Duy-Tân, Quân y viên Pleiku và Quân y viên Ban-Mê-Thu&#t dành cho các y sĩ của n&#i trú ngo&#i khoa hay th&#n kinh giới phải đã qua 2&#k th&#c tiếp với tính cách là n&#i trú th&#c th&#.

B&#ch Th&# Th&#c và Phan Thanh H&#i có đến để u&#n và ưu tiên với TYV Duy-Tân, Tr&#n Ng&#u T&#, Nguy&#n Chi V&# với QYV Pleiku, Th&# khoa Nguy&#n Phan Khuê cùng với Tr&#n Văn C&#ng h&#m h&#ch&#n QYV Ban Mê Thu&#t, Tr&#n Trung Hoà với Qu&#ng Đ&#c Phạm H&#ng H&#i với Đ&#i để giới phải u&#l&#u để của Liên đoàn 72. Chỉ có hai chỉ các S&# đoàn miền Nam, Nguy&#n Văn Qu&#c chỉ n&#S&# đoàn 7; Nguy&#n Văn Đ&# với S&# Đoàn 9; Mai Thanh H&#ng với SĐ18 đến với sau cũng đến n&#m mùi gian lao với thiên h&# trên đường trở về thoái bằng rừng tại Xuân Lộc với Bà Rịa. Không có nhu cầu của Không quân, chỉ có 2 chỉ H&#i quân cho Nguy&#n Văn Công và Nguy&#n Ngọc Chi&#u. X&#p hiện trung bình, chúng tôi: Nguy&#n Khánh H&#, Thái Văn Châu, Lê Vĩnh Thành, Phan Ngọc Hà và mặt d&#c sĩ thu&#c khóa trở về tiếp 16 (trên hiện trở) đã chỉ n&# S&# đoàn 22 B&# binh.

Tuy là những ngu&#i lính hiện d&#ch những trở về mất những gian nguy k&#c n&#i ít những chúng tôi cũng có những d&# đoạn và ít ai muốn tình nguyện đi với các đến với dũng mãnh hiện S&# đoàn

## Những ngày cuối của chúng tôi ở đơn vị 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&#o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

Nh&#y Dù và S&#o đơn vị Quân L&#c Chi&#n, ngo&#i tr&# hai tr&#ng h&#p tình nguyện n&#a Vũ Đ&#c Giang và Nguy&#n Ti&#n Dũng đ&#u quân v&# Th&#y Quân L&#c Chi&#n (TQLC). Chúng tôi mu&#n xuôi theo đ&#nh m&#nh theo đ&#u mà ngày nay các ng&#i thân chung quanh tôi v&#n hay nói là "tu&#n chuyên". Vũ Đ&#c Giang và Nguy&#n Ti&#n Dũng v&# TQLC vì th&#n t&#ng c&#a chúng tôi ngày &#y &# Tr&#ng Quân Y: y sĩ Thi&#u tá Tr&#n Xuân Dũng, m&#t ngh&# sĩ ch&#i đàn guitare r&#t hay, ăn nói r&#t có duyên; không bao giờ qu&# lu&# th&#ng c&#p, coi th&#ng gian nan khi đi hành quân theo ti&#u đơn vị TQLC; đã làm Ti&#u đơn vị tr&#ng ti&#u đơn vị 2 QY tr&#c khi v&# kh&#i hu&#n luy&#n TQY.

Ông chỉ huy tr&#ng và nhi&#u v&# Sĩ quan g&#c nh&#y dù đã không kh&#i th&#t v&#ng khi nh&#ng ng&#i có b&#ng nh&#y dù đã không v&# Dù. Chỉ hi&#m hỏi Tr&#n Duy Thanh (Thanh Kh&#u) và Châu H&#u H&#u có b&#ng Dù tình nguyện v&# Nh&#y Dù: Không thích m&#o hi&#m, Nguy&#n Văn Qu&#c, Tr&#n Văn C&#ng, Lê Huy Ho&#e, ...không v&# Dù; Tu&#n Voi đi Bi&#t Đ&#ng Quân, trái l&#i nh&#ng ng&#i chỉ a t&#ng h&#c nh&#y dù nh&# Nguy&#n Văn Liêm, Nguy&#n Văn Th&#nh, Nguy&#n Xuân Thi&#u, Nguy&#n Văn Th&#nh đã ch&#n SĐ Nh&#y Dù; Tr&#ng văn Nh&# x&#a nay v&#n thích có b&#ng nh&#y dù khi hát bài Lính Thành Ph&# nên v&# Nh&#y dù theo đúng s&# mong đ&#i. Tr&#ng khoá Nguy&#n Tài Mai cùng Nguy&#n Văn Chí, Võ Dũng, Bùi Chí Hùng, Ngô Bá B&#o, Nguy&#n Qu&#c Anh, Đ&# Danh Toàn, Nguy&#n Tr&#ng Nghĩa, H&# Sĩ Nghĩa, Nguy&#n Văn Tân, Nguy&#n Đăng Cung, "C&#" Khoát đi Bi&#t đ&#ng quân; Nguy&#n Văn Châu, Hu&#nh Đình Đ&#i Nguy&#n Bá Linh, Bùi Ng&#c Sĩ theo b&#c Vũ Đ&#c Giang ("Giang mù") và Nguy&#n Ti&#n Dũng v&# trình di&#n b&# t&# l&#nh SĐ TQLC. Đ&#ng Thanh Tr&#c v&# Liên đoàn 81 Bi&#t Kịch Dù, " Ông Tây " Tr&#nh Nh&#t To&#n đi Thi&#t giáp đ&# r&#i ph&#i kiêng c&# món của rang mu&#i cho đ&#n bây giờ m&#i khi đi nh&#u v&#i b&#n bè. Nh&#ng,... dù là ch&#n đ&#n v&# tính t&#i không tác chi&#n; đi theo binh đoàn hay tình nguyện theo đ&#n v&# t&#ng tr&# b&# đánh đ&#m th&#t s&#, ch&# vài tu&#n l&# sau đó chúng tôi đã l&#t xác vì h&#u h&#t chúng tôi đã:

## V&# N&#i Gió Cát

Cùng chia s&# nh&#ng vui thích và âu lo trong m&#y năm Đ&#i h&#c, g&#p nhau m&#i ngày &# phòng ăn, vũ đình tr&#ng, hay trong phòng h&#c, chúng tôi đã khá thân nhau, giờ này cùng nh&#n chung niềm s&# năm ng&#i chúng tôi th&#y g&#n gửi nhau h&#n.

Vi&#c đ&#u tiên là tìm hi&#u m&#t ít v&# đ&#n v&# mà chúng tôi s&# đ&#n. Bác sĩ H&#n nguyên y sĩ tr&#ng Trung đoàn 42, thu&#c S&#o đơn vị 22 m&#i v&#a gi&#i ngũ vì th&#ng t&#t m&#t đã cho chúng tôi nh&#ng hi&#u bi&#t ít nhi&#u v&# Ti&#u đơn vị 22 Quân y và b&# t&# l&#nh s&#o đơn vị cũng nh&# tính tình c&#a các ông Trung đoàn tr&#ng cùng v&#i nh&#ng kinh nghiệm x&# th&# đ&#i v&#i h&#. Chúng tôi h&#n ngày lên đ&#ng và ngày trình di&#n. Th&#nh mu&#n đ&#n đ&#n v&# ngay đ&# làm vi&#c v&# sau vì trong s&# v&# l&#nh không th&#y có cho phép chúng tôi đ&#c ngh&# ngày phép nào h&#t tr&#c khi đi nh&#n niềm s&#. Tôi mu&#n ghé thăm nhà m&#t vài ngày; Châu ph&#i &# l&#i Sài Gòn kho&#ng vài tu&#n l&# vì ph&#i trình lu&#n án. H&# và Di&#m không có ý ki&#n. Sau cùng chúng tôi đ&#ng ý v&#i nhau s&# trình di&#n vào ngày

## Những ngày cuối của cuộc chiến ở tiểu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&#o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

Đầu tuấn sau và Châu sẽ xin phép Cục Quân Y sẽ trình di chuyển sau ngày trình luận án. Tôi giả "ngồi ở bên nhà" với những người khác ở nhà để đi; tôi biết Sài Gòn với những ngày hoa mừng dù trong chiến tranh đã cho người dân một cuộc sống khá thoải mái, ban đêm quán xá với đèn hoa sáng rực, các rạp hát với những công tác nghệ thuật dân chúng được thưởng ngoạn những phim ảnh hàng đầu của nền điện ảnh thời gian: Quo va dis;Bac-sĩ Zhivago, ... Ngoài kia là chiến trường đang sôi nổi mà giờ này chúng tôi mới chính thức nhập cuộc.

Vài ngày nghỉ ở nhà qua thật nhanh; mấy đứa cháu nhỏ không còn làm phiền xa lạ sau khi nhận quà của chú; cha mẹ tôi hôm nào khi gặp tôi con những không khi nào lo âu khi biết sau đó sẽ thăm nhà tôi sẽ không trở lại trường học nữa mà sẽ ra đi. Đêm cuối cùng với tôi tôi ăn và cùng cho tôi những lời khuyên. Ba người anh tôi đã từng phục vụ trong quân đội những đơn vị tác chiến nên những kinh nghiệm của các anh về lãnh đạo chỉ huy và nắm bắt khi bị pháo kích thật sự bổ ích những lời làm cho cha mẹ tôi lo lắng nguôi ngoai. Mẹ tôi khuyên tôi giữ sức khỏe và tôi với binh sĩ, cha tôi thì nói những lời ra vẻ như: phải tu dưỡng với chức năng và nghề nghiệp. Sau này nhu cầu của quá mệt mỏi trong những phiên công tác của những đơn vị đơn độc của cha mẹ tôi là tôi tránh được những xao lãng trong công việc, tránh được những thiêu đốt, và hôm nay tôi đã chia sẻ cho một trường học binh để cho với tôi tôi công tác tâm của một y sĩ. Tôi trấn an cha mẹ, nói rằng mình với chức làm việc ở bệnh xá hay nếu có phải đi hành quân thì cũng đi theo bệnh chỉ huy của trung đoàn, những nhu cầu của cha mẹ tôi biết rằng hai năm trước đây, trong mùa hè đầu tiên chính bệnh viện như tôi ở bệnh viện của Sư đoàn 22 đã bị địch bao vây và tràn ngập Tân Cảnh và ông Địch tá bệnh viện cũng đã bị vây thây trong hàng rào dây kẽm; mấy bác sĩ bị bắt làm tù binh thì cha mẹ tôi sẽ lo lắng đến chừng nào.

Tôi cũng đã chào tôi giả bên bè và vài người thân cũ. Anh Lương, anh của một người thân cũ sẽ sống những ngày đầu tuấn. Ba lô và những thùng quân trang, quân dụng đã được gói gọn và nhét trong một túi với đồ đạc và sàng xe; với áo sơ mi trắng, quần nỉ xanh đen, xúc du lịch với vài quyển sách y khoa ít người biết mình là dân nhà binh; nếu được những xe có bệnh VC chặn lại thì sẽ khai là SVYK với thăm nhà. Cuộc sống ở đơn vị này khá tốt, xe chuyên êm; trời đầu mát; hai bên đường được ruộng, đất núi phủ một màu xanh tươi của những ngày đang mùa xuân.

Nhiệm vụ của gia đình, núi Núi, sông Đà, như Chóp Chài gọi bao nhiêu thì nên thiêu u chỉ còn lại mấy sau đó. Xe chuyên theo đường vòng bên trái, leo dốc Quán Cau, Đèo Ô Loan mới hiện trong màn sương mờ mờ Đông Bắc. Phong cảnh khá ngoạn mục một bên tranh thanh bình. Không gì không có chiến tranh! Những sự bình thường không kéo dài bao lâu, xe đang ngon trên những chuyến chuyên hôm nay. Một đám người đang tập và bàn tán về gì bên đường bên trái. Xe tôi với qua đám đông; để cho mọi người nhìn, nghe những lời bàn tán và biết về gì đã xảy ra: thì ra đó là xác của một du kích bị bắt đêm qua khi mò vào làng lỵ gọi. Hình như của chiến tranh đã nhanh chóng xóa đi những phút giây lãng mạn và mừng mĩ. Hình như phía sau nét yêu kiều của đường ruộng Tuy An; cửa Ngân Sơn bên dòng sông trong với;

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại tiểu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

Sông C&u, bên xanh, lô nhô sóng vỗ vỗ cát trắng tình tứ với những gành đá m&ng m& là những sỏi r&nh r&p đe dọa mà tôi phải đi phòng. Xe xuống đèo Cù Mông, đến ngã ba Phú Tài đi vào thành phố Qui Nhơn theo đường nhỏ khá th& m&ng với những hàng dừa ng&u nh&ng cây liễu rũ.

Dòng sông Qui Nhơn ở bên trái và đ&ng Th& N& ở phía bên phải thì còn vang vọng những tiếng th& hùng của quân Tây Sơn và quân chúa Nguyễn ngày nào. Qui Nhơn với những nét di&ng m&ki&u của thành phố biển. Bãi cát vàng bên bên xanh, những hàng dừa, Gành Ráng, những tà áo trắng bên những người Sĩ Ph&ng đ&ng i&ng ý th&

*"...Bên khóm thùy dương em th&ng t tha,  
Bên này tôi liễu anh trông qua..."* ( Hàn Mặc Tử ).

Khi không còn xô bồ những lúc còn hi&ng di&ng của quân đi đường minh, thành phố đã trở lại nét đ&ng ngày cũ, nét yêu kiều cùng với tình yêu đ&ng o ngu&ng của những người nghệ sĩ (\*) mà khi chiến tranh của đ&ng h&ng kh&ng c&ng li&ng t, của có những dòng nhạc phản chiến, khi những ý thức chính trị của anh hùng vào sự thu&ng khi đam mê, đã đưa chàng đi về những thu&ng thăng hoa với những dòng nhạc mà : "Di&ng X&ng": "... M&ng và n&ng bay trên tầng tháp cũ, dài tay em may thu&ng m&ng t xanh xao..."; Gửi những cho vai em g&ng y, đường xa áo bay..." trong mùa "H&ng Tr&ng" nghe "Bi&ng Nh&ng " bằng khu&ng.

Đ&ng phố, đến ty xã hàng đường Gia Long thăm chỗ H&ng b&ng của những người anh lính trong gia đình những không gặp, chỗ đã đi về B&ng Xã hàng ở Saigon; mua huy hiệu "h&ng tam sơn, b&ng nh&ng hà" của Sĩ đoàn 22 và may lên vai áo thay cái huy hiệu của Trường Quân y để bắt đi cái với lính mới khi đi trình đi&ng ngày hôm sau.

Bu&ng sáng Th&ng Hai, người quen đưa tôi đến ngã tư Phú Tài, tại đó đón xe của Sĩ đoàn 22 vào b&ng t&ng nh&ng; trình Sĩ V&ng nh&ng và Căn cứ của quân nhân cho người quân của nh&ng; vài phút thì may mới có xe jeep của kho y-d&ng của Qui Nhơn vào thanh tra với y d&ng của kho y d&ng của Tiểu Đoàn 22 Quân y; tôi nhận ra d&ng sĩ Văn và d&ng sĩ Minh khá quen mặt, các anh cũng là dân hi&ng di&ng ch, niềm nở cho đến tôi đến văn phòng Tiểu Đoàn. Bác sĩ Thái, Tiểu đoàn phó đưa tôi đi làm vài thủ tục hành chính của thì tiếp các ban liên hệ và đưa về gửi thi&ng u với Bác sĩ Ý, tiểu đoàn trưởng. Ý sĩ Đ&ng úy Lê Thành Ý là người cao lớn và m&ng, th&ng nghĩ rằng những người của tôi phải là một người gì cũng cách nhà binh lắm nên phải thì những chào kính và trình đi&ng theo nghi quân cách; tôi nhìn phía bàn gửi của anh khoảng 3m, đứng nghiêm, đưa tay lên chân mày phải và m&ng x&ng "y sĩ Trung úy Phan..." thì anh đã xô ghế đứng dậy, không chào tôi mà đến bắt tay

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại tiểu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

và vai nhiệm vụ: “dân hiên danh, ngon lành nhé”. Rồi anh t& cho biết anh cũng dân hiên danh, khoá 15, trước đã đưa quân cho L&c L&ng Đ&c B&t; và B&t Đ&ng Quân trước khi về S& đoàn 22. Trước hôm này tôi được giới thiệu với Bác sĩ Đ&i, Nha sĩ B&o, D&c sĩ Văn và D&c sĩ H&ng. Nhân sự lúc này đang lúc thiếu thốn: Bác sĩ Quát (khoá 19 HD) phụ trách phòng ngoại khoa đang về Nha Trang để tang thân phụ, Bác sĩ Tuấn "Hu&" đang nghỉ phép; Bác sĩ Văn Công Tuấn (Tuấn "Bình-d&nh") đã được biệt phái về mặt chiến đấu dân công ở H& Đ&ng tỉnh Bình d&nh; Bác sĩ Lê Thành Các & Đ&i để chỉ huy công vụ đã phải tăng phái đi hành quân với Tiểu đoàn 14, tôi được tạm thời phụ trách phòng ngoại khoa mà buổi sáng và luân phiên trực gác với Bác-sĩ Đ&i ở phòng bệnh nội và các trị bệnh của bệnh xá S& đoàn.

Hai ngày đầu không có gì vất vả lắm, những đêm ngày th& ba công việc bận rộn hơn. Số bệnh nhân ở phòng ngoại khoa tăng lên gấp bội; ông Tiểu đoàn trưởng than phiền rằng tôi học đi đâu trong việc cấp cứu theo đòi hỏi của bệnh nhân. Buổi chiều và tối có vài đợt thương binh đổ về. Thương tích không nặng lắm nhưng họ về mặt lo&t trong mặt chuyên xe nên tôi khá lúng túng trong thời gian đầu tiên giới quy&t và nhất là phải thận trọng để tránh thiếu sót và sai lầm. Những ngày cũng đầu vào đó, các quân y tá đã khá quen với công việc và họ làm việc rất là lành.

M&y ngày sau công việc mỗi ngày mệt mỏi hơn vì chiến trường ở Bình Khê đang h&i cam go; trung đoàn 42 khá vất vả được đưa về S& đoàn 3 Sao vàng của B&c Vi&t. Mỗi ngày gặp tôi đưa phần nân tối sao những người bận rộn hành của tôi Châu, H& và Th&nh về nhà ra trình diện. Buổi chiều và tối sau giờ làm việc trở về căn phòng mà nghe đâu trước đây là phòng học cấp cứu của đơn vị quân y số đoàn Mạnh H& Đ&i Hàn. Không mệt phải ngừng nghỉ ngơi trí, ngủ trong mặt mình trong mặt căn phòng rằng nh&u lúc cũng cảm thấy "l&nh gáy"

### “An S&n Bá T&c”

Thời gian đó tôi cũng đã gặp tất cả các sĩ quan quân y của tiểu đoàn, những bận rộn hành được khoá: Th&nh, H&, đã đưa trình diện; Châu đưa trở về vì phải trình luận án tốt nghiệp. Số chủm trước của Châu tuy đã được phép của C&c Quân Y, nhưng không rõ vì không nhận được văn của C&c Quân Y hay vì lý do nào khác mà anh Tiểu đoàn trưởng đã thái độ hơn hẳn với những người nói khác của Châu trình diện khác hơn với những người chủm về vấn đề tôi và Th&nh trong mấy ngày trước. Châu đã buồn không ít về chuyện này. Còn những người khác có người tôi đã quen hay biết mặt khi còn ở trong Trường Quân Y, ở các thời điểm, hay giới thiệu được Y khoa hay ở các Bệnh viện Sài Gòn, cũng có người tôi chưa gặp lần nào. Mỗi ngày mệt tâm tính, mệt hoàn cảnh gia đình nhưng đây chúng tôi có chung nhau một điều là cùng với đây phải lo& cho thương bệnh binh và gia đình quân nhân của S& đoàn 22. Bác sĩ Quát đã về và tiếp tục công việc ở phòng ngoại khoa tuy anh còn buồn và mệt mỏi sau đám tang của thân phụ.

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại tu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

Anh Quát trông đi m đi m h n nhi u so v i nh ng ngày anh đã cùng v i ban cán b SV khoá 17 "dù d t" chúng tôi khi chúng tôi m i ch p ch ng đi vào quân đ i. Bác sĩ Tu n cũng đã h t phép, tr v làm vi c, l n đ u tiên tôi g p anh vì tuy ch h n tôi vài khoá nh ng anh h c Hu nên ch a có c h i g p g . Bác sĩ Hu nh Thi n H u thu c khoá 18 Hi n d ch th nh tho ng tr c ti p đ a th ng binh c a Trung đoàn 47 t chi n tr ng v b nh xá S -đoàn; tuy n ng gió mi n núi r ng c n c i, bom đ n n i chi n tr ng đang sôi đ ng có làm cho g ng m t anh trông r n rồi m t chút nh ng tôi v n nh n ra ng i y sĩ đàn anh t ng đ i đ i n trai v i n c da tr ng và s ng mũi cao m t th i cũng đã có l n cùng các huynh tr ng khoá 17 "chăm sóc" chúng tôi khi chúng tôi còn ng ngh ch trong b quân ph c c a m t lính m i năm nào. L n y anh H u ch b t tay tôi, nói m t vài câu thăm h i ng n, bàn giao th ng binh, ng i ngh , không nói câu gì n a không rõ vì anh đang quá m t m i hay vì không mu n nói đ i u gì ch a ti n nói, ch th y anh h i bu n. Sau này anh b k t l i . Tuy Hòa trên đ ng đi t n đ ng b v i đ n v vì t ch i vé phi c c a Air Vietnam mà v anh, m t nhân viên c a hãng hàng không đã đ c u tiên mua s n cho anh. Bác sĩ Hu nh Đình A (Trung đoàn 47) và Bác sĩ Nguy n Thanh H i ("H i đ a ch " trung đoàn 41) thu c khóa 20 hi n d ch th nh tho ng v lãnh ti p li u y d c hay báo cáo tình tr ng th ng binh.

M t bu i chi u, bác sĩ Thanh, y sĩ tr ng trung đoàn 41 v văn phòng ti u đoàn đ h i thăm tin t c v vi c thuyên chuy n, anh đang hy v ng r ng lá đ n c a anh s đ c chi u c vì anh đã có đ đ i u ki n thâm niên đ n v tác chi n và nh t là lúc này đ n v không còn k t v n đ nhân s ; đã có chúng tôi, nh ng ng i đàn em th chân anh. Nh ng anh đã th t v ng: vì nhu c u chi n tr ng, m i ng i v n án binh b t đ ng. Anh ch t h t năm ng i chúng tôi lên chi c xe jeep c a anh, ra ph Qui Nh n gi i khát.

Đ tránh Quân c nh xét gi y phép hay S v l nh anh ch y xe theo c ng sau c a tr i gia binh, băng qua các đ ng ru ng khô. Trong khi xe đang l c l qua nh ng ch l i l m trên đ ng mòn anh ch ngón tay v phía các g c r và ru ng mía nói v i v h n h c và b t m n: "m y toa th y đó, đ ng ru ng đ đây khô c n nh v y, nh ng lúa và mía v n m c đ c là nh nó đ c t i b ng m hôi và c máu c a chúng mình đó". Ng i bên c nh tôi nh linh c m m t vi c gì không hay qua câu nói c a Bác-sĩ Thanh, Châu nói nh v i tôi : "Hà còn đ c thân không có gì đáng ng i, nh ng tôi còn v , 2 đ a con và m t đ a s p s a chào đ i không bi t r i s ra sao !" L n th hai tôi nghe nh ng l i nói không hay nh m t đi m g c a Châu. L n tr c khi làm l m n khoá, sau khi chào qu c k , đ n phút m c ni m nh ng anh hùng t sĩ đã b mình vì t qu c, khi khúc nh c Chi n Sĩ Vô Danh đ c t u lên, Châu nói có c m giác n l nh và th y toàn thân n i da gà.

M t l n khác, m t bu i t i, đ n v sinh ho t chính hu n, nhìn nh ng b c ho do Bác sĩ Ý v treo trong h i tr ng Châu nói bên tai tôi: "sao m y cây l n trong các b c tranh đ u b đ n h t

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại tu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

v&y"! Nhìn các bệnh nhân tranh có mấy cây cao bệnh của sát giường và những chiếc non đang nhú lên tôi chợt nghĩ đến bệnh của và sự tình nguyện phởn màu sắc của những chiếc lá xanh non trên nền vàng nâu của các giường cây, những Châu là những người trình diễn trên nh&t trong đám chúng tôi những là những người đến ra Trung đoàn trình nh&t. Đ&i đ&i 224 Quân y của Trung đoàn 42 đang khuy&t chức y sĩ đ&i đ&i phó, Châu đ&i đ&i bệnh nhi&m vào chức vụ này. M&t chút lo lắng cho Châu và anh em chúng tôi vì Trung đoàn 42 đang hành quân ở Bình Khê và đang đ&i đ&i vụ những tình nguyện viên công binh những của Sư đoàn Sao vàng, những cũng có chút ngại vì Trung đoàn 42 là trung đoàn có k& lu&t và là Trung đoàn thi&n chiến nh&t của Sư đoàn 22 và anh Y sĩ trình diễn hi&n tại: Bác sĩ Nguyễn Văn Trọng, thu&c khoá 20 hi&n d&ch cũng như Bác sĩ H&n trình đó là những đàn anh rất tốt tốt với đàn em và binh sĩ, đã có những tình nguyện viên trong đ&n vụ.

V&i hàm râu quai nón trông anh giống như một người Trung Đông hơn là một người Việt Nam; dáng d&p bệnh thể đ& t&o cho anh uy tín của một bệnh chuyên huy nên nói chuyện với ai anh cũng như như và h&u như ch&a bao giờ làm ph&t lòng ai với bệnh chuyên gì. Vì lý do tôn giáo, anh ăn chay trình nh&. Ngay của những ngày ph&i thể huấn quân sự ở quân trình, hay của trong những chuyên hành quân anh Trình đ&u giờ giờ lu&t rất nghiêm. Săn sóc cho trình binh anh không phân biệt bệnh của anh trình binh thu&c phe nào, bên ta hay bên đ&ch. Nhi&u hơn vì chăm sóc với trình của các cán binh Công sự anh suốt bệnh nh&ng r&i ro, có hơn cùng với một y tá băng bó với trình của tù binh, anh bệnh bệnh sự, đ&ng đ&n bay ngang trình giường, ghim vào trình đá hơn phía sau làm toét một mặt nh& hơn bay giường của c&t một đ&ng dài trên trán những trình binh, một hơn khác cũng đang lúc quan sát với trình của trình binh đ&ch một qu& pháo 105 ly r&i cách anh không xa, may mà nó r&i ngay vào một h& đ&n cũ nên không ai bệnh h&n gì.

Sau những hơn như vậy những những lính của anh tin đ& đoạn và muốn tránh cho anh tình xúc với trình binh phía bên kia, những anh thì suy nghĩ và nói những của vì mình ch&a làm h&t thiên chức của y sĩ nên những "đ&ng bệnh trên" của nh& cáo. Dù suy nghĩ thế nào thì những việc làm của anh tình đã đúng theo châm ngôn Tư tưởng Nhân loại của ngành Quân y. Bu&i sáng chia tay với Châu, chúng tôi không có "r&u u tiên" mà ch& có những tô bún bò Huế th&t cay ở khu gia binh; bệnh Châu không còn tiên vì v&a ph&i trang trình m&i chi phí cho việc trình lu&n án, chia cho Châu một ít tiên, Châu không nh&n, nói rằng không có tiêu xài gì và cảm nh&c thì đã có ph&n ở đ&i đ&i r&i, những tôi của nh&t đ&i vào túi áo vì làm sao bệnh đ& bệnh trình m&i việc sự thế nào, tình thế đang h&i căng thẳng. Chúng tôi r&n r&a nh&c một vì cay ch& không ph&i vì những giờ trình chia tay vì v&n nghĩ rằng m&c dù chiến tranh đang kh&c li&t chúng tôi v&n ph&i hy v&ng còn ph&i của giường đ& trình với gia đình.

Châu đ&ng Bác sĩ Ý đ&a trình ra vùng hành quân, hôm ngày Thứ nh& có đi theo "h& trình" vì theo sự sắp xếp của bệnh chuyên huy Tiểu đoàn thì Thứ nh& sự ra đ&i đ&i 221 Quân y của Trung đoàn 40, ph& tá cho Bác sĩ Minh; còn H& thì sự thay thế anh Lê Thành Các ở Tiểu đoàn 14. Bác sĩ Các

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại tu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

là người hiên lành, và ham học hỏi, mỗi ngày nào gặp anh B&nh viên Bình Dân khi đi thực tập tại trại Ni&u khoa của giáo sư Ngô Gia Hy anh đã tận tình chỉ dẫn cho tôi những đi&u hay học b&nh trong bộ môn này, giờ đây người thầy sinh bệnh "b&nh phong tr&nh" cũng đã phong tr&nh dày d&nh nh&ai; anh kiên&nh chịu đựng thoát chết trong đ&nh ng&nh t&nh k&nh tóc vào buổi sáng khi anh mới thực tập đang làm vài đ&nh tác thực tập, qu&nh đ&nh pháo 105 ly r&nh cách nh&nh anh không đ&nh y 5m những những chiếc xe command car đã che chắn cho anh. L&nh ãy tôi mừng cho anh đã không gặp nguy hiểm trong cuộc "baptême de feu".

Nh&nh B&nh thì nói rằng những công việc của anh trong việc tận tu&nh tìm kiếm các con Trichomonas tại phòng khám phẫu khoa của bệnh xá S&nh đoàn đã cứu anh. Tình thế biến chuyển thật nhanh; vài ngày sau đó Châu cùng với anh Đ&nh (phu quân của chị Y&nh, cùng khóa với chúng tôi) vẫn phòng Ti&u đoàn quân y để lãnh thực tập men và những thực hàng như y&nh khác đang thi&u h&nh. Hai thăm với tình hình chiến sự anh cho biết tr&nh chiến của ngã ngũ những tin tình báo cho biết công binh của phe Cộng đang thi&nh lập m&nh t con đ&nh ng&nh t&nh đ&nh đánh bệnh viện. Thấy Châu tr&nh đ&nh dày d&nh và không than c&nh, chúng tôi yên tâm là Châu đã thích &nh ph&nh nào với hoàn cảnh nh&nh và mới việc cũng không đ&nh nh&nh nào.

Những tình thế xoay chuyển quá lạ lùng. Quyết định triệt thoái khỏi cao nguyên sau tr&nh Ban Mê Thu&nh là một mất một việc của ngu xu&nh của việc chiến lược, chiến thuật lẫn những tính toán trên bàn của chính tr&nh. Những ngày sau giờ của chúng tôi thực tập trung trong căn phòng chung của chúng tôi hay là các bệnh sĩ-m&nh trại vẫn phòng bệnh chữa huy, cùng nhau nghe đài BBC và VOA, nh&nh đ&nh nh&nh tình hình chiến sự những nghe toàn những tin không vui.. Không còn là một sự linh cảm nữa mà là một đe dọa thật sự với một tr&nh đánh mà tôi không biết đâu là giới tuyến. Thực tập binh với một ngày mất nh&nh, Quân Y Viên Qui Nhơn đã quá khả năng nh&nh bệnh, tr&nh với cho chúng tôi những thực tập bệnh nhân các phần mềm và ngay cả những thực tập bệnh nhân đ&nh x&nh ng&nh kh&nh. Hai chiến những thực tập binh với với thực tập của phần giới thiệu của bệnh viện. Phòng mổ của bệnh xá S&nh đoàn mà lâu nay chúng tôi chỉ dùng để giới thiệu các thực tập bệnh nhân phẫu thuật của chiến đ&nh đ&nh có thể đón nh&nh những thực tập bệnh nhân trung phẫu. May mà hậu h&nh anh em quân y sĩ chúng tôi đ&nh là những cứu nh&nh trú ngo&nh khoa nên việc này không đ&nh nh&nh với với l&nh m còn chuyên viên gây mê thì trong Ti&u đoàn cũng đã có sẵn vài người. Thấy, Hai và tôi vì nhu cầu của phòng mổ đ&nh giới thiệu làm việc của bệnh xá S&nh đoàn tạm thời chữa phần phân phẫu với các đ&nh đ&nh quân y của các trung đoàn; hình như việc này có gây một vài đ&nh ngh&nh các y sĩ đàn anh của chúng tôi các trung đoàn vì theo l&nh thông thực tập thì chúng tôi phải thay thế họ. Những chúng tôi cũng không làm gì khác hơn chúng tôi không xin x&nh, chúng tôi chỉ làm theo l&nh và là nhu cầu trong lúc chiến tr&nh đang h&nh sôi b&nh.

Đ&nh sĩ Văn nh&nh có quen thân với những sĩ quan thực tập tin và các sĩ quan phòng 2 và phòng 3 của S&nh đoàn nên có biết một vài tin thực tập sự của chiến tr&nh. Đ&nh quân đã né, không muốn tr&nh di&nh đ&nh đ&nh với Trung đoàn 42 và 47, đã đi đ&nh vòng với áp sát phòng thực tập của S&nh đoàn và đi&nh này cũng đ&nh nh&nh biết qua những qu&nh đ&nh pháo kích ngày càng nh&nh vào



## Những ngày cuối của cuộc chiến ở tiểu đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&#o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

doanh trại của chúng tôi vào ban đêm [những người mà "ông Cò (2\*)" của chúng tôi vẫn biết trong những buổi họp tham mưu và buổi tham mưu số đoàn những người của đơn vị chúng tôi vì sự tinh thần sa sút. Ban ngày chúng tôi phải luôn trong tình trạng báo động, làm việc với áo giáp, nón sắt, súng M16 với mặt nạ phòng độc và bị đông đờy nặng.

Một hôm trong phiên trực tôi và Thành "địch" đang làm sách viết những phần mà của mặt anh khinh binh, tôi phải trách viết những tay và mặt còn Thành phải trách viết những chân phải của những binh. Những những binh bị những những người do mặt của lữ đoàn những không mặt máu những lữ tôi cũng gặp những họ các mặt kim khí và khâu thớt để mặt mặt mặt viết làm quen thuộc trực đây ở Bình viên Nguyễn Văn Hùng hay Bình Dân.

Hôm của phòng mặt buổi vào nói nhào vào tai tôi: "Đà Nẵng mặt rồi". Tôi nghe nhào rồi rồi. Đà Nẵng từ trực đến nay vẫn là thành trì kiên cố trong những lữ công của Công quân, là hậu của vùng chiến của quân đoàn I, quân khu I nếu không muốn nói là của miền Trung. Giờ đây hơn mặt trăm ngàn quân và gia đình họ ra sao? Trong đó chắc chắn có những người bị của chúng tôi. Thành vẫn chưa biết tin, vẫn của mặt và viết khâu vá viết những, họ cũng chóng mặt tôi giao họ phần viết còn lại cho Thành, theo họ ra ngoài vì không còn lòng dạ nào tiếp tục làm việc.

Sáng hôm sau chúng tôi mới đi gặp số viên nhào buổi nhiệm lúc trực để đi danh những người bị có thể đang buổi kể Đà Nẵng và Huế. Tiểu đoàn I và Tiểu đoàn II, Tiểu đoàn III Quân y có Chu Kế Đức, Phan Tiến, Vũ Quốc Cường, Phạm Anh Dũng, Lê Bình Đức và nghe đâu tất cả các quân y sĩ mặt và Thủ quân của chiến cũng đã được phân phối và các tiểu đoàn đang tham chiến ở miền Trung; nhào viết số phần của Vũ Đức Giang, Nguyễn Tiến Dũng, Nguyễn Bá Linh, Nguyễn Văn Châu, Hồ Đình Dũng, Huỳnh Đình Đức, Trưởng Nguyễn Hoàng không biết ra sao. Đã đành các bị theo các đến và tác chiến phải viết, hai người bị: Bạch Thành Thành và Phan Thanh Hải để ưu tiên cho Trung Y viên Duy Tân những số được an nhàn hơn chắc cũng không gặp giờ này cũng phải bận rộn.

Chúng tôi ra buộc dây kìm và đặt tất cả những người lo ngại này, cũng gặp lại những căn cứ cá nhân vì nghĩ rằng nếu có sự bất thì họ sẽ không có những tài liệu để khai thác hay tuyên truyền phóng đại. Buổi trưa sau gặp cũng, được sĩ Diêm đưa chúng tôi vào thăm kho y dược và y. Thủ men vẫn còn khá đầy đủ trên các kệ thuốc, các tạp chí Y học như JAMA, Lancette, Schwartz's Surgery vẫn còn nguyên trong bao bì vì chưa ai rờ nhào, các tờ đơn y cũng vẫn còn nguyên với những món hàng từng có giá: những chiếc ophthalmoscope, stethoscope còn mặt nguyên trong hộp, những mà vào thời kỳ sinh viên chúng tôi phải đo khi mua sắm sao cho với túi tiền của mình và của gia đình, giờ này Dược sĩ Diêm mua mặt không cho chúng tôi. Tôi cũng mặt mặt chiếc tensionmetre, của những 3 gói mì ăn liền, thôi không của đâu 3 gói mì sẽ có giá hơn chiếc tensionmetre trong ba lô trên những mặt

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại u đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B o Th

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

sinh thoát hiểm mà tôi đang mong trong đó.

Ngày chúa nhật có lẽ nh c m tr i trăm ph n trăm m i s xu t tr i k c có s v l nh đ u ph i đ c s xác nh n c a đ n v tr ng. Đ c sĩ Di m xin phép đ c đi l nhà th do cha tuyên úy làm ch l trong khuôn viên c a b t l nh s đ oàn. Tôi không có đ o nh ng v n mu n c u xin n trên che ch nên đã theo Di m đi nhà th . Di m c u nguy n r t thành tâm và trong m t lúc nào đó tôi th y anh có r m r m n c m t, có th anh đang nghĩ đ n gia đình trong khi c u nguy n.

T i hôm y Bác sĩ Ý, t u đoàn tr ng t p h p t t c các sĩ quan trong t u đoàn trong văn phòng t u đoàn, nói r ng có m t phiên h p. Nói là h p nh ng ch ng có gì đ bàn th o hay thông báo; hình nh "ông cò" mu n dò xét nh ng suy nghĩ c a chúng tôi tr c tình hình căng th ng này. Ông m chai Champagne, h p bánh Lu, rót cho m i ng i m t ly r u và m t chi c bánh và đồng đ c nói: "tình th có kh n tr ng nh ng các anh em nên gi v ng tinh th n, chúng ta là nh ng sĩ quan quý t c- vào th i c a Napoléon sĩ quan quân y th ng đ c phong là nh ng bá t c..." Ng i bên tôi Đ c sĩ Di m nói nh : chúng mình là nh ng An s n Bá t c đ y". T đó v sau m i khi g p nhau chúng tôi hay g i đùa nhau là Bá t c Th nh, Bá t c H , bá t c Di m, ...

Riêng v Bác sĩ Ý sau này có đ p t p xúc v i nh ng y sĩ đ oàn anh , h cho bi t anh Ý là m t ng i có năng khi u h i ho , gi i ngo i ng và khá v chuyên môn nh ng vì thích m o hi m nên không ch n nhi m s c các Quân y v n mà ch thích làm Y-sĩ t n tuy n. Chính anh đã thi t l p m t phòng m đã chi n t i m t t n đ n c a Bi t Đ ng Quân biên phòng đ m g p đ u đ n M79 trong c th m t th ng binh khi phi công c a tr c thăng MEDIVAC t ch i t n th ng ng i th ng binh này vì s nguy hi m: đ u đ n M79 có th n b t c lúc nào. Bi t anh gi i ngo i ng tuy nhiên ch a nghe anh nói ti ng Anh hay ti ng Pháp v i lính mà ch nghe anh noi ti ng Đan-m ch nhi u, nhi u khi anh g i nh ng ng i lính b ng nh ng ti ng nh : " th ng b.c", th ng c.c.", ...

Ngoài các "An S n Bá t c" tôi cũng đã có dip làm quen v i vài sĩ quan hành chánh và tr y trong đ n v . Thi u úy Chánh lo h s nhân viên, Thi u úy L c lo t p li u y đ c và t ng quát, Thi u úy n không nh coi v ph n vi c gì tôi ch nh r ng anh có bi t chút ít v vi c xem bói và t vi có bi t danh là "th y bói L n", Thi u Úy Giàu ng i sĩ quan tr nh t đ n v , còn đáng đ p h c trò mà chúng tôi v n g i m t cách thân th ng là "Út Giàu", Trung úy Anh, và Thi u Úy Chi n, ng i b n m i quen đã vnh bi t chúng tôi khá s m trong chi n cu c.

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại u đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B o Th

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

Đêm hôm y m i ng i đ c l nh ph i ng tr c và ngh ng i t i b ch huy c a t i u đoàn. N a đêm thanh v ng b ng có t i ng sáo c a ai th i t bên phòng h sinh, ng i th i sáo đã t u bài H n Đ B n nghe nảo nu t và t c t i, tôi nói nh v i Nha sĩ B o hay là k nào mu n dùng t i ng sáo Tr ng L ng đ làm n n lòng binh sĩ? B o b c mình ra ngoài c m m t viên đá th t l n ném m nh lên mái tôn nhà h sinh; t i ng sáo ng ng m t lúc nh ng sau đó l i vang lên, cũng v i t u khúc H n Đ B n. B o xách súng lên đ n l c c và c m m t viên đá l n h n đ n ch i th ng vào c a s t i ng sáo m i ch u im.

Bu i chào c sáng đ u tu n hôm sau đ c bãi b vì tình hình đ c bi t, có l không ai mu n nh ng hàng quân đang nghiêm ch nh chào qu c k l i là m c tiêu ngon lành c a nh ng qu đ n pháo kích gi ng nh nh ng hàng quân c a M trong nh ng b đ t i u l chào c là m c tiêu c a nh ng oanh t c c Zero c a Nh t trong tr n Tr n Châu C ng.

Nh ng đúng 8 gi chúng tôi đ c l nh t p h p đ nh n l nh hành quân đ c bi t: ba bác sĩ tân binh chúng tôi Hà, Th nh , H cùng v i D c sĩ Di m đ i i quy n đ i u đ ng c a Bác sĩ Đ i đ a t t c th ng b nh binh ra quân c ng Qui Nh n ch l nh. Tôi đã hi u ra vì c gì r i nh ng mu n nói đùa v i H và Th nh: "sao hành quân gì k v y? Đang giao tranh i mi n Tây theo ph ng giác 270 thì mình l i di chuy n theo ph ng giác 90 v mi n Đông v y thì tăng c ng và y m tr cho ai?"

Th nh v vào l ng tôi : "mày còn lèm bèm gì n a? thi hành tr c, khi u n i sau". Chúng tôi đ c cho lên m t chi c xe jeep tránh mà h sĩ H i, tài x nói r ng xe này là xe n m đang ch tân trang. Qu v y chi c xe trông th t b r c: mui v i thì rách t t i, nh ng chi c gh đã rách h t n m, đ c lót b ng nh ng mi ng ván gi y carton và hình nh bình xăng ch đ xăng đ ch y đ n quân c ng. Nh ng dù cà r ch cà tàng, chi c xe cũng đã đ a chúng tôi đ n đúng đ i m h n lúc 9 gi sáng. Bác sĩ Đ i đ n tr c ng i ch chúng tôi. Chi c tàu l n c a H i quân tôi không nh s đang đ u s n c u tàu. Th ng binh không c n ch l nh đã xu ng xe theo đ ng c u vòng leo lên tàu.

Theo l nh c a Bác sĩ Đ i, chúng tôi và các quân y tá v n yên tâm ch đ i nh ng r i không bi t ch đ n bao lâu, m t vài y tá đi loanh quanh trong b n c ng và l c l o nh ng chi c valises c a nh ng ng i đã lên tàu v i v b l i, có l vì đ đ c l nh k nh nh ng và không đáng giá, ph n l n là nh ng th sách v báo chí hay v t l u ni m ch có giá tr đ i v i ng i liên quan và trong nh ng lúc bình yên. H sĩ H i ng i tài x c a chúng tôi phát giác ra r ng có m t chi c xe jeep khác không có ai lái, trên xe cũng không có đ đ c gì, mang b ng s c a SĐ 22, chìa khoá xe còn g n trên khoá và bình xăng còn đ y, h i chúng tôi có c n đ i xe không? Ai cũng nghĩ r ng mình s lên tàu H i quân nên xe c gi này có ích gì nh ng có l vì lý do ngh nghi p H i thích nh ng chi c xe m i, còn t t h n nh ng chi c xe cũ p p nh chi c xe c a chúng tôi lúc

## Những ngày cuối của cuộc chiến tại u đoàn 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

“y nên bỏ mọi người chuyên đi lên chiến xe mới. Không ai phải đi gì, và H&i đã đúng: còn đi ng trên mặt đất thì còn cần xe”.

M&t tr&i đã ngã v& h&ng Tây, 1 gi&; r&i 2 gi& r&i 3 gi& chúng tôi v&n trông ngóng những không thấy bóng dáng của người lính nào hay cấp chỉ huy của đơn vị. B&n giờ. Tàu H&i quân như neo và ch&m rãi r& sóng ra khắp i, những tàu không đi xa, ch& ra đ&u ngoài khắp i, còn trong tầm mắt đ& đ& khiêu khích số người tìm của chúng tôi.

Đang lay hoay của bất tính toán thế nào; đã 5 giờ chiến sự như thế này vài tiếng súng nổ đó đây trong thành phố đ& t&o tình trạng hoang mang. Xe của Bác sĩ Quát và Bác sĩ Thái đi cùng với vài y tá. Anh Thái nhìn chúng tôi ngạc nhiên hỏi: "sao chúng mày còn ở đây? Ra ngoài này thì sáng sớm không lên tàu chiến ở đây làm gì?". M&t người nào đó đáp rằng: vì chúng em chiến đấu ở đây như đơn vị này ch& B& chỉ huy của tiểu đoàn".

-"Sao chúng mày ngu thế!". B&c đ&c vì những lính lính r&i r&c, chiến sự mình bỏ của anh Tiểu Đoàn trưởng và số người chiến sĩ của chúng tôi anh Thái đã không còn gì phong thái lính chiến ngày. Anh lính than phiền rằng anh Tiểu Đoàn trưởng đã ra lệnh đi chuyên quá trễ giờ này không còn tàu H&i quân, và tr&i cũng đã tìm làm sao có thể đi đến nơi b& đ&c. Nhìn mặt tr&i còn đ& sáng, thấy cảnh như nh&n nh& của mọi người, tôi cảm thấy như phi qua đêm ở đây thật là bất tận và ch&c gì ngày mai tình hình có thể sáng s&a hơn, đ& nghĩ với anh Thái rằng phải r&i Qui Nhơn càng sớm càng tốt; nếu cần thì cũng liều mà ch&y đến nơi b& còn hơn là nằm ở đây đêm nay trong tình trạng không có sự phòng thủ an toàn như thế này. Mọi người đi đ& đ&ng ý chiến sĩ pháp này, quay đ&u xe về hướng quốc lộ I; đ&n người ba Phú Tài, tr&c ch& về hướng Nha Trang ch&y với v&n tìm tìm đã mà xe có thể ch&y.

Vĩnh bất Qui Nhơn, chiến sự đã sụp tàn, tuy không phải là quê hương của mình nhưng là nơi mà trong mắt tôi gian người đ& đ& binh nghiệp tôi đã sống; đã hy vọng; nơi đây có những người quen thân trong gia đình tôi và chính nơi đây quê hương của những người bạn đồng khóa của tôi: Nguyễn Chí Việt, Hồ Sĩ Nghĩa, Lê Minh Châu, Trưởng Bộ Phi... Bác sĩ Quát đi đ&u, những đ&ng tác thu&n trên tay lái; gió thổi mạnh làm phải phải vài sợi tóc dài chi&c nón s&t trông anh thật oai vệ làm tôi chợt nhớ đến hình ảnh của chính anh trong phim "Chân Trời Tím"; những giờ này là hình ảnh sống thật sự, không có nét gì ép g& t&o nào. Tìm thay vì c rong ch&i ở ngoài đ&i cũng như trong phim của anh đã sụp tàn cuộc mà phải thua thiệt đã về phía chúng ta (3\*). Xe chúng tôi chiến xe mà H& sĩ H&i và mọi người đ& đ& quân của ch&y khá tốt theo đuôi xe anh Quát, bác sĩ Đãi và bác sĩ Thái ch&y sau. Đ&ng chiến sự v&ng và buồn; đ&c đ&ng trông thấy vài chiến xe khác bỏ hướng máy, mọi người không ai dám đoán vì chính họ cũng của bất sự như những thế nào; của bất chuyên đi số về đâu. Có lúc tôi thấy mệt cay cay...

Xe chạy qua Tuy Hòa, tôi cứ nhìn và ghi lại những hình ảnh của quê hương vì biết đâu mình sẽ không còn có hai trái tim. Hàng mấy trăm người đứng dọc theo qu&#223; đường ba Tr&#223;n H&#223;ng Đ&#223;o, nối r&#223; vào thành phố đẹp và hai thăm tin tức của thân nhân di tản tại Cao nguyên và các tỉnh miền Trung. May mắn tôi gặp được người anh cũ trong gia đình tôi, tôi gọi tên anh nhưng anh không nghe, Th&#223;nh, Di&#223;m và người khác trong xe cùng gọi tên, anh quay về phía chúng tôi, nhìn thấy tôi và đưa tay khoát hiệu cho ra khỏi xe buýt chúng tôi nên chạy nhanh đi, Những đoàn xe buýt ngừng ở cầu Đà r&#223;ng, chạy đẹp, anh tôi chạy đến bên xe buýt: "Chạy nhanh đi đừng quên luyến gì, cha mẹ già yếu không chịu đi tản, Cô em Út và mấy đứa cháu đã vào Nha Trang. Vào đó đi, anh P. và anh D. sẽ cùng em tính toán mọi việc, còn việc nhà đừng anh lo". Đoàn xe tiếp tục di chuyển, tôi thốt ng&#223;m ngùi... Anh tôi đứng nhìn theo, tôi nhìn anh ngỡ ngàng. Phải, tôi may mắn sinh ra trong một gia đình đông anh em nhưng mọi người đều thuộc yêu và bỏ b&#223; nhau, nhất là người anh cũ của gia đình tôi đã rời khỏi nhà hành cha mẹ để lo hương và quy&#223;t định mọi việc của anh em chúng tôi.

Nhìn lại quê hương miền nam, vẫn còn đó sông sông núi Chóp chài, Núi Nh&#223;n, và dòng sông Ba... Những sao cũm thấy xót xa:

*... Chóp chài như cô qu&#223;nh,  
Kh&#223;ng mi&#223;u sao hoang tàn,  
Nh&#223;n Tháp sụp đổ ch&#223;ch,  
Quê hương mất màu tang...*

Nha Trang, đi&#223;m h&#223;n và niềm hy vọng cũng đã về đêm, không còn vui nhộn như mấy tháng trước đây khi tôi ghé qua. Các dãy nhà phố đóng cửa s&#223;m. C&#223;m thấy đã an toàn chúng tôi vào một quán cà phê ở góc đường Đ&#223;c L&#223;p gần chợ Đ&#223;m còn đang mở. Những quán cà phê sao th&#223;t đẹp và đẹp quán lại cho hát bài "Compagnon Disparu"(chiến hữu mất tích) tôi linh cảm như có một sự mất mát. Không sai, đã có mấy người bạn của tôi: Thái Văn Châu, Đoàn Trung B&#223;u, Vũ Đ&#223;c Giang, vài người bạn mới quen như Thi&#223;u Úy Chi&#223;n, anh Đ&#223;ch&#223;ng ch&#223; Y&#223;n đã không bao giờ trở về.

Mọi sự mong đợi cũng đem đến những thất vọng. Đoàn quân di tản tại Cao nguyên và các tỉnh phía Bắc chạy nhưng không tăng cường cho nên an ninh ở Nha Trang mà còn gây thêm hoang mang và những xáo trộn khác. Những giới chức ở B&#223;u đi&#223;n hay những người trốn liên lạc di tản hay vì vẫn để gì đã không đến nhận sự; một liên lạc viên thông, Nha Trang được đánh giá như đã th&#223;t th&#223; trong khi chưa hề có bóng dáng một cán binh Cộng sản nào trong thành phố. Một lần nữa tôi lại phải xa những người anh em thân yêu trong gia đình, để về quê

## Những ngày cuộc chiến của tôi ở đơn vị 22 Quân y.

T&#225;c Gi&#7843;: BS Phan B&o Th&

Th&#7913; N&#259;m, 09 Th&#225;ng 2 N&#259;m 2012 06:14

---

thoát vòng kiểm soát của Công quân nhân mất sự bất lợi và ích kỷ, Nha Trang với biệt bao không niếm chồi chang linh hồn phồn thịnh vĩ trong những ngày hè, những mùa thi, giờ đây tôi phải bắt đầu lại sau những thành phố, mất vùng non nước của tình với biển xanh, bắt đầu lại.

Và rồi khi mất thời gian ngắn ngay sau đó mới đã xảy ra cho tôi và các bạn tôi những mất sự trùng hợp mà mất nghề sĩ (4\*) đã viết trong bài tựa ghi thi của những tác phẩm nghề thuở trước của mình: "... những khi đàn bom bay xa, tiếng ca vang dội là lúc câu chuyện lưu đầy xót xa hồn bao giờ hết..." và cũng đã đôi lần tôi cố gắng sống với thời triết lý quý giá này của những nghề sĩ tài ba ở trong cuộc lưu đầy trong các trại tập trung rừng:

" .. câu chuyện lưu đầy chỉ là một cuộc hành hồn không vô hồn"  
và đôi chân xa của chúng tôi còn lại là tro tàn của nén hồn không đả diệt những người thân đã đi xa.

Chicago tháng 4 năm 2009

Phan B&o Th&

(\*) Những sĩ Tr&nh Công S&n, thời còn học sự phẩm Qui nhân

(2\*) cò, tiếng lòng của chúng tôi để gọi cấp cứu, để trở lại chỉ huy.

(3\*) Bác Sĩ Lê Bá Quát về sau đi tu, thời giờ khỏe, và đã viên tịch vài năm trước đây ở California như là nhân chứng của những vô thường trong thế cuộc phù sinh.

(4\*) Họ sĩ Thái Tuấn